

Resultaten van wintertellingen bij Ooievaars

Arda van der Lee

Overwinteren op de vuilstortplaats in Oss | Arda van der Lee

Al vele jaren op rij telt STORK (Stichting Ooievaars Research & Knowhow) in januari de overwinterende Ooievaars. Via de media roept de stichting iedereen in Nederland op om tijdens een bepaald weekend waarnemingen te melden. Dubbeltellingen worden zoveel mogelijk door STORK gecorrigeerd. STORK gebruikt de data om ontwikkelingen binnen de Nederlandse winterpopulatie van Ooievaars vast te stellen.

Figuur 1 toont de resultaten van de wintertellingen van 1995 tot 2022 weer. Op de achtergrond de ontwikkeling van het aantal broedparen. Van 275 in 1995 tot 1300-1500 paar in 2021. De blauwe lijn toont het aantal overwinterende Ooievaars. Volgens de grafiek neemt het aantal broedparen inderdaad toe, maar het aantal overwinteraars neemt, na een langjarige groei, nu af. De laatste drie jaar werden er ongeveer 1000 individuen waargenomen.

De oranje lijn laat zien dat het percentage overwinterende Ooievaars daalt. In 1995 migreerde 90 procent van de broedvogels niet en werd in de winter ergens in Nederland waargenomen. Van 2005 tot 2021 schommelt dit aantal tussen de 30 en 40 procent, wat betekent dat 60 tot 70 procent Nederland verlaat. Op zich een logisch resultaat omdat in 1995 het door Vogelbescherming opgezette herintroductieprogramma nog bestond. De vogels werden toen volop bijgevoerd in de buitenstations. Tegenwoordig wordt daar nog maar mondjesmaat bijgevoerd.

Figuur 1. Het aantal overwinterende Ooievaars 1995-2022

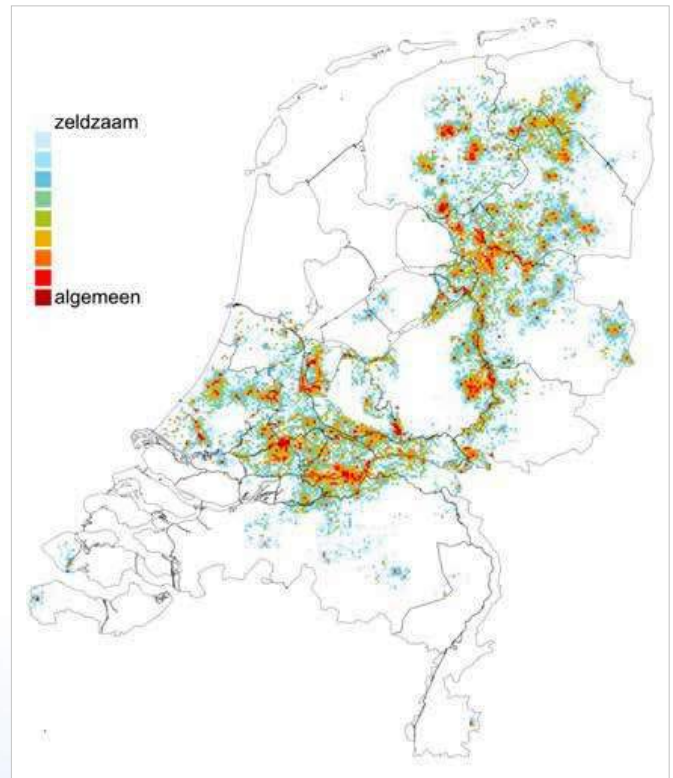
Figuur 2. Leeftijden van overwinterende Ooievaars

Figuur 3. Locaties overwinterende Ooievaar in januari 2022

Figuur 4. Verspreiding broedparen in Nederland

Zachte winter

Op de kaart van figuur 3 is te zien op welke 25 km² blokken Ooievaars zijn gemeld tijdens de wintertelling in januari 2022. Ook in het Gooi en dan met name in de Vechtstreek zijn Ooievaars gezien. Het gaat daar om waarnemingen van 1-2 individuen en een wat grotere groep, die zich in de winter al jaren ophoudt in de buurt van Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoeve. Op enkele plaatsen elders in het land zijn groepen van 100-150 exemplaren gemeld.

Veel Ooievaars bleven in de afgelopen winter vanwege de zachte winter in de buurt van hun nest. Doordat er voldoende eten te vinden was, bestond er geen reden om binnen Nederland op zoek te gaan naar voedsel op een vuilstort (Amsterdam, Oss) of locaties waar wordt bijgevoerd.

Het overwinteringsgebied komt in grote lijnen overeen met het broedgebied (figuur 4). Alleen zijn er minder overwinterende Ooievaars in het noordelijke deel van het land. De meeste vogels overwinteren in het midden en westen van Nederland.

Ringgen afgelezen

In november, december en januari werden veel ringen afgelezen en gemeld. De meeste hiervan zijn afkomstig uit Nederland. Slechts een enkeling komt uit een ander land, zoals Duitsland. Dit zijn vogels die soms al jaren in Nederland broeden.

In figuur 2 staat de leeftijd van de overwinterende Ooievaars (gebaseerd op meldingen van 142 individuele geringde vogels). De piek in de grafiek tussen 11 tot 16 jaar komt overeen met de piek in leeftijd van de broedpopulatie. Er lijkt geen verschil te zijn tussen vogels die volledig zelfstandig zijn opgegroeid en vogels die gewend zijn aan bijvoederen.

Er zijn geen Ooievaars gemeld in hun eerste winter (leeftijd ongeveer 6 maanden). Alle juvenielen migreren in hun eerste levensjaar naar westelijk Afrika. Onze vogels volgen de westelijke trekroute, via Spanje en Gibraltar naar deze regio. Steeds meer vogels blijven hangen in Zuid-Spanje en Portugal. Aangenomen werd dat zij hier voornamelijk foerageren op open vuilstortplaatsen, maar het blijkt dat zij daar leven van Amerikaanse rivierkreeften in de daar aanwezige rijstvelden.

Dit is pas echt overwinteren | Wim van Nee

[Dit artikel zou eigenlijk in de vorige Korhaan geplaatst zijn. Dat is helaas niet gelukt, onze excuses hiervoor (Red.)]